

SỬ DỤNG HÌNH ẢNH TRONG THIẾT KẾ ĐỒ HỌA ÁP PHÍCH

BÙI MINH HẢI*

Đồ họa nói chung và áp phích nói riêng là một phần không thể thiếu trong xã hội hiện đại, kinh tế thị trường. Khi sản xuất trong nước và xuất khẩu phát triển mạnh, hàng hóa tràn ngập đều có chất lượng, giá cả ngang nhau và đều được quan tâm về hình thức mẫu mã. Để đạt được mục đích kinh doanh, mỗi doanh nghiệp đều có chiến lược kinh doanh và quảng cáo riêng. Hình thức quảng cáo bằng áp phích là một hình thức hiệu quả vì hình ảnh là ngôn ngữ dễ gây ấn tượng và dễ ghi nhớ đối với người xem. Áp phích có 3 vai trò chủ yếu.

Thứ nhất, áp phích có nhiệm vụ truyền thông tin, tác động đến nhận thức của công chúng bằng hình ảnh và thông điệp chữ. *Thứ hai*, bằng sự xuất hiện phổ biến, thường xuyên, áp phích có vai trò làm thay đổi nhận thức, thái độ, ý thức của công chúng. Đó là nhận thức mới về sản phẩm, dịch vụ theo những tiêu chí mà nhà sản xuất đưa ra hoặc thay đổi nhận thức, thái độ đối với một vấn đề chính trị, tuyên truyền xã hội. *Thứ ba*, áp phích có vai trò thúc đẩy hành động. Với việc gây ấn tượng mạnh mẽ, hình ảnh của áp phích đọng lại trong tiềm thức rồi tác động đến ý thức và thúc đẩy hành động.

Ngôn ngữ của nghệ thuật thị giác là hình ảnh, nó đem lại toàn bộ thông tin cần thiết thông qua kênh thu nhận của người xem là thị giác. Nếu trong nghệ thuật tạo hình, hình ảnh trong tranh tạo nên buổi “đại tiệc” của màu sắc, đường nét, hình khối thì trong áp phích, hình ảnh là phương tiện chính để truyền tải

thông điệp. Hình ảnh tác động chủ yếu vào tiềm thức và cảm xúc của người xem còn chữ tác động tới ý thức, nhận thức. Ở đây, cần phân biệt hình ảnh trong áp phích có khác đôi chút với nghệ thuật tạo hình và nhiếp ảnh. Nếu trong nghệ thuật tạo hình, một bức tranh là đỉnh cao nghệ thuật

độc lập do họa sĩ sáng tác tác động đến công chúng và gợi lại trong họ các ý niệm, tạo nên được khoái cảm thẩm mỹ trong việc tiếp thu cái đẹp. Hoặc trong nhiếp ảnh, giá trị lớn nhất của bức ảnh là ghi lại thời khắc duy nhất, không bao giờ lặp lại với chất liệu chính là ánh sáng. Còn trong áp phích, hình ảnh đóng vai trò thông điệp nên hay nói cách khác là tạo nên ngữ cảnh để truyền tải thông điệp cần thiết. Vậy khi nói tới hình ảnh trong áp phích,

Ngôn ngữ của nghệ thuật thị giác là hình ảnh. Thiết kế đồ họa là việc tạo ra các giải pháp hình ảnh để truyền tải một thông điệp. Hình ảnh đóng vai trò quan trọng trong việc truyền tải thông điệp của một sản phẩm đồ họa tới người xem, đồng thời tạo nên phong cách nghệ thuật, hiệu ứng thị giác để thu hút sự chú ý của công chúng. Ngày nay, thuật ngữ áp phích không còn xa lạ, xuất hiện ở khắp mọi nơi xung quanh chúng ta. Tuy nhiên, để gặp được áp phích đẹp, gây ấn tượng thẩm mỹ là rất khó. Vì vậy, cần sử dụng hình ảnh thế nào để vừa đạt hiệu quả thẩm mỹ, vừa truyền thông điệp nhanh chóng nhất, ấn tượng nhất?

đó không phải là bức ảnh chụp hoặc vẽ mà là hình ảnh đồ họa cùng với chữ (Typography) truyền tải thông điệp.

Hình ảnh trong thiết kế đồ họa áp phích được hình thành từ 3 loại chủ yếu: loại hình ảnh vẽ (bằng tay với công cụ bút hoặc sử dụng các phần mềm vẽ hình máy tính) cả tô màu phẳng và vẽ 3D, hiệu ứng ánh sáng...; loại ảnh chụp từ máy ảnh (photography); loại hình ảnh sử dụng kết hợp hình vẽ đồ họa và ảnh chụp.

Hình ảnh vẽ trong áp phích: là những hình ảnh thể hiện bằng tay với công cụ bút hoặc các phần mềm máy tính, tô màu hoặc 3D, hiệu ứng ánh sáng... Loại hình ảnh này luôn mang lại hiệu quả mạnh mẽ bởi những mảng hình đồ họa rõ ràng,

* Trường Đại học Mỹ thuật Công nghiệp

tương phản. Hình ảnh vẽ có thể dùng để thể hiện những ý tưởng kết hợp nhiều hình tượng mang tính biểu tượng cao như khi thể hiện áp phích về hòa bình, người thiết kế có thể sử dụng biểu tượng chim bồ câu dưới dạng hình vẽ. Hình ảnh vẽ thường xuất hiện dưới 3 dạng chủ yếu: hình vẽ tả thực; hình vẽ phong cách khái quát, thể hiện mảng phẳng, mang tính biểu tượng; hình vẽ với cách thể hiện khối 3D và kỹ xảo ánh sáng được thực hiện bởi các phần mềm đồ họa máy tính.

1. Áp phích sử dụng hình vẽ tả thực; 2. Hình vẽ khái quát mang tính biểu tượng; 3. Hình vẽ thể hiện bằng hình ảnh 3D và công nghệ máy tính

Hình ảnh chụp trong áp phích: có đặc trưng mang thông điệp mạnh mẽ, tác động đến cảm xúc của người xem bằng sự chân thực, tính thời sự và thường là những hình ảnh rõ ràng, có nội dung truyền cảm, thường được bổ trợ bằng các cụm chữ. Một trong những áp phích chống chiến tranh nổi tiếng nhất là áp phích về cuộc thảm sát Mỹ Lai năm 1968 với phần nền là bức ảnh chụp xác người chết và dòng chữ màu đỏ “Q.And Babies?” và “A.And babies” (“Hỏi: Có trẻ con không?” - “Đáp: Trẻ con”). Áp phích này càng có giá trị hơn vì sự kiện, hình ảnh được chụp lại truyền tải trung thực sự thật.

Hình ảnh kết hợp giữa ảnh chụp và hình vẽ trong áp phích: là phương pháp hiện đang được ưa chuộng để thể hiện áp phích. Loại hình ảnh này có ưu điểm dễ bắt mắt bởi cách thể hiện phong phú, mang chiều sâu về thông điệp, gây sự bất ngờ, thú vị. Nó vừa tạo cảm giác sinh động, ấn tượng từ các ảnh chụp, đồng thời hấp dẫn bởi các hình đồ họa, mảng, typography. Ví dụ: áp phích quảng cáo cho kính râm RayBan sử dụng hình ảnh chụp kết hợp với hình vẽ và chữ để phá bỏ cảm giác thiếu minh bạch hay sự liên tưởng đến cảnh sát hoặc tội phạm khi những người này thường đeo kính râm. “Never Hide” (Không bao giờ che giấu) là thông điệp thể hiện cho ý tưởng này.

Áp phích quảng cáo du lịch Việt Nam

Việc sử dụng hình ảnh chụp đã trở thành một xu hướng trong thiết kế đồ họa thế giới. Ảnh chụp xuất hiện hầu hết trong các sản phẩm đồ họa do tính tiện dụng và tính thời sự của nó. Nhưng hiện nay có một vấn đề cần đề cập đến là việc sử dụng các tư liệu ảnh để đưa vào các thiết kế áp phích ở Việt Nam chưa đáp ứng được yêu cầu về thẩm mỹ và người thiết kế hầu như chưa có sự chủ động trong việc tạo ra tư liệu hình ảnh phục vụ cho ý tưởng, thông điệp. Để đạt được một thiết kế đồ họa áp phích có chất lượng, hình ảnh được lựa chọn sử dụng trong thiết kế cần phải đạt được các tiêu chí về thẩm mỹ như sau: có hình khối, mảng đậm nhạt, màu sắc mạnh mẽ, bắt mắt; phối hợp hài hòa với thông điệp bằng ngôn ngữ chữ viết hoặc phù hợp với nội dung, tính chất của sản phẩm; lựa chọn ảnh gây xúc động và phản ứng mạnh mẽ. Gây liên tưởng tới không gian hoành tráng, kỳ vĩ hoặc mô tả các hiện tượng thiên nhiên mạnh mẽ; chụp lại các khoảnh khắc đặc biệt của các đối tượng. Một trong những thủ pháp được các nhà thiết kế áp phích ưa chuộng đó là cường điệu và phóng đại; có độ phân giải cao, hình ảnh sắc nét khi in ấn.

Bên cạnh các tiêu chí thẩm mỹ, khi lựa chọn hình ảnh thiết kế cần lưu ý đến mức độ thông tin thị giác tới người xem và lưu ý về xây dựng thông điệp (slogan). Với trường hợp sử dụng ảnh lãnh tụ trong các áp phích chính trị, tôn giáo cần xem xét mức độ để không trở thành phản truyền thông. Hoặc khi sử dụng hình ảnh trẻ thơ cần chú ý đến các yếu tố đồ họa bổ trợ để không gây phản cảm. Nếu thông điệp hình ảnh mang lại cảm xúc thông qua thị giác thì thông điệp ngôn ngữ đi thẳng tới nhận thức nội dung. Mỗi câu khẩu hiệu (slogan) cần được cân nhắc tới

Hình ảnh kết hợp giữa ảnh chụp và vẽ illustration trong thiết kế áp phích quảng cáo sản phẩm kính râm RayBan

sự phù hợp của nó với nội dung truyền tải, mức độ truyền tải và khả năng tương tác với hình ảnh.

Trong việc thiết kế các sản phẩm đồ họa thương mại, yếu tố cạnh tranh luôn được đề cao. Vì thế, các hình ảnh được lựa chọn hay sử dụng cần có bản quyền hợp pháp hoặc thậm chí hình ảnh được sáng tạo nên cho riêng một hãng, phù hợp với thông điệp và định hướng kinh doanh của hãng. Theo quy trình thiết kế một sản phẩm đồ họa, người thiết kế đưa ra một ý tưởng, sau đó đi tìm hình ảnh và các yếu tố đồ họa khác như: chữ, màu sắc... thể hiện được nội dung thông điệp. Người thiết kế cần có sự chọn lọc kỹ lưỡng về hình ảnh qua việc tìm trên mạng internet, rồi đặt mua ảnh hoặc phải chụp với sự chủ động sắp xếp các bố cục, khung cảnh cho phù hợp với ý đồ thiết kế.

Nhưng hiện nay, các sản phẩm thiết kế đồ họa nói chung và thiết kế áp phích nói riêng ở Việt Nam sử dụng nhiều và tràn lan tư liệu hình ảnh không có chất lượng và chủ động. Người thiết kế chưa tự thực hiện chụp ảnh quảng cáo chuyên nghiệp mà chỉ tìm, tải miễn phí ảnh có sẵn trên mạng Internet, trên các trang web mua bán ảnh như Shutterstock, Photobucket... hoặc tìm ảnh theo các chủ đề qua Google, hoặc scan, chụp lại từ sách, báo, tạp chí... Vì thế, thực trạng xảy ra trong các thiết kế nói chung và áp phích nói riêng hiện nay là: hình ảnh sử dụng thường thiếu chất lượng về độ phân giải nên không sắc nét. Các hình ảnh này là những ảnh sẵn có nên không có sự chủ động trong việc sắp xếp bố cục, màu sắc phù hợp với nội dung thiết kế nên phần lớn

nội dung thông điệp cần đưa ra. Điều đó xảy ra tình trạng khập khiễng, rời rạc về hình thức trong các bài tập, nhất là trong các bài áp phích. Hình ảnh diễn viên trên mạng là những hình ảnh không có bản quyền dẫn đến việc không đáp ứng được yêu cầu thực tiễn sử dụng.

Để khắc phục được hiện trạng này, người thiết kế cần hiểu rõ về các loại hình ảnh, cách sử dụng hình ảnh trong thiết kế, đồng thời cần có sự nghiên cứu đối tượng quảng cáo kỹ lưỡng để đưa ra ý tưởng truyền tải đúng thông điệp. Bên cạnh đó, việc lựa chọn nguồn tư liệu ảnh cần tuân theo quy định bản quyền vừa để tránh vi phạm, vừa có được tư liệu ảnh chất lượng. Các thiết kế cần được thực hiện một cách chuyên nghiệp nhất đó là chủ động tổ chức chụp ảnh theo đúng ý đồ thiết kế được hoạch định sẵn từ trước, để phù hợp nhất với thông điệp cần truyền tải. Nếu trong trường hợp các ảnh bản quyền cần đòi hỏi kinh phí lớn, dự án thiết kế quảng cáo không đủ để chi trả, thì người thiết kế có thể thay thế bằng cách sử dụng các thủ pháp đồ họa để biến đổi ảnh chụp. Điều này một phần giải quyết được nhu cầu cho việc sử dụng ảnh trong thiết kế đồ họa khi thiếu các phương tiện chụp ảnh đồ họa quảng cáo hoặc vướng mắc ở khâu mua tư liệu. Đồng thời, trong các sản phẩm đồ họa không chỉ áp phích, phương pháp xử lý hình ảnh bằng nghệ thuật đồ họa còn mang lại phong cách thiết kế khác lạ, có phần mới mẻ hơn so với việc sử dụng ảnh chụp không chủ động ■

B.M.H